

„Výchova v přírodě“ a německé mládežnické organizace skautského typu v českých zemích

Název: „Výchova v přírodě“ a německé mládežnické organizace skautského typu v českých zemích

Abstrakt: Práce se zabývá vznikem a vývojem německých mládežnických organizací v českých zemích. Je zaměřena především na ty, které se buď přímo hlásily ke skautskému hnutí tak, jak vzniklo v Anglii či Americe, nebo alespoň přejímaly zásadní výchovné metody a principy práce s mládeží, které byly typické pro tato hnutí. Tyto organizace znamenaly revoluční změnu v přístupu k mládeži a její výchově. Umožnila ji řada filozofických, pedagogických a politických přeměn společnosti. Byly to především současné moderní filozofické proudy vycházející z myšlenek amerických a německých filozofů, které tvořily myšlenkový základ skautských hnutí. Kořeny těchto přístupů k přírodě a výchově člověka lze však sledovat až do raného novověku, kdy se poprvé objevují základy moderních pedagogických přístupů, které však mohly najít širší uplatnění ve změně hospodářských a společenských podmínkách moderní společnosti. Kromě filozofie se na výsledku podílela řada dalších společenských, politických, ideologických a kulturních vlivů.

Počátky těchto organizací lze sledovat vždy tam, kde akceleroval průmyslový růst se všemi svými kulturními, společenskými a sociologickými důsledky. První oblastí, která začala využívat těchto nových filozofických a pedagogických postupů, byla škola. Teprve v dalším kroku se „výchova v přírodě“ osamostatňuje a vytváří si vlastní organizační struktury. Německé mládežnické organizace v českých zemích byly vždy spjaty s obdobnými organizacemi v Německu a Rakousku. Lze zde sledovat v zásadě dvě odlišná období, která jsou od sebe oddělena první světovou válkou.

Do roku 1914 je to období vzniku a postupného hledání možností. V německém prostředí je tato problematika spjata s tzv. „hnutím mládeže“, které bylo reprezentováno hlavně organizací Wandervogel. V českém prostředí tento jev ještě nebyl zásadněji zkoumán a pokud ano, tak pouze v rámci dějin pedagogiky či sportu.

Po světové válce je již existence mládežnických organizací samozřejmostí a dochází k jejich obrovskému rozvoji, kdy tento proces zasahuje stále větší počty účastníků prakticky ze všech společenských vrstev. Mládežnické organizace jsou instrumentalizovány jako nástroje různých společenských, politických a náboženských proudů, které se snaží prosadit svoje vidění světa a svoje představy o jeho uspořádání.

Cíle: Cílem práce je zmapovat základní společenské, filozofické a politické předpoklady vzniku mládežnických organizací. Dále pak má sledovat jejich vývoj a postavení ve společnosti, případně jejich vliv na současné sociální a politické dění.

Metody: Práce byla založena především na důkladné heuristické přípravě spolu s kritickou analýzou získaných dat. Tam, kde to bylo možné, byla použita metoda přímá, jinak

vzhledem k nedostatku pramenné základny metoda neúplné indukce spojená s dedukcí. Při srovnávání situace různých skautských hnutí byla použita metoda komparace.

Klíčová slova: skauting, sudetští Němci, mládežnické organizace, společenské vazby